

“ ...

8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında faaliyet gösteren okullar ile 24/3/1950 tarihli ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanun kapsamında faaliyet gösteren özel öğrenci barınma hizmetleri veren yurt ve benzeri kurumların taşınır ve taşınmaz malları,” şeklindeki düzenleme Anayasanın 35. maddesine aykırıdır. Kanunun gerekçesinde, özel okullar ve özel öğrenci, yurtları ve benzeri kurumların taşınır ve taşınmaz hacizleri yapılırken öğrencilerin olumsuz etkilenmesinin önüne geçilmesini sağlamak olduğu belirtilmiştir. Yine Kanunun gerekçesi Anayasa'nın 42. maddesinde düzenlenen eğitim hakkı kapsamındadır. Yapılan düzenleme kamu yararı amacı taşıdığından meşru amaç bulunduğu gibi yapılan sınırlama kanunla getirildiğinden meşru vasıta korunmuştur. Ancak yapılan sınırlamanın kapsamı meşru amaca uygun değildir. İlgili Kurumların herhangi bir ayırım yapılmaksızın “taşınır ve taşınmaz mallarının” haczinin yasaklanması ölçülülük ilkesine aykırıdır. “Eğitim faaliyetine mahsus, eğitim hizmetlerine özgülenmiş ve fiilen kullanılan taşınır ve taşınmazlar” dışındaki malların haczinin engellenmesi adil dengeyi alacaklı aleyhine bozmaktadır. Alacaklıya aşırı külfet getiren bu durum, kanunun amacına aykırıdır. Bu kapsamda; faaliyet konusu eğitim olmakla birlikte diğer birçok alanda faaliyet gösteren (inşaat, temizlik, gıda ticareti vb. gibi) bir şirketin hiçbir taşınır ve taşınmaz malı haczedilemeyecektir. Diğer faaliyet konularının yanında eğitim faaliyetinde bulunan bir kuruma ait olan lüks araçlar, eğitim faaliyeti gösterilen taşınmaz dışındaki taşınmazlar, eğitim faaliyeti ile ilgili olmadığı açık taşınırılar dahi haczedilemeyecektir. Bu durum dahi normun ölçüsüzlüğünün açık göstergesidir. “taşınır ve taşınmaz malları” şeklindeki düzenleme Anayasanın 10. maddesi kapsamındaki eşitlik ilkesine de aykırıdır. Eğitim faaliyetiyle sınırlı olarak hatta eğitim faaliyetinde fiilen kullanılan şekilde herhangi bir sınırlama getirmeyen ilgili düzenleme diğer faaliyet konuları yanında eğitim alanında da faaliyet gösteren şirketlerin diğer faaliyetleri kapsamında yaptığı işlemler dolayısı ile oluşan borçlarını tahsil noktasında dahi diğer şirketlerden ayrıcalıklı konuma getirmektedir. İtiraz konusu norm, ilgili kurumların borçlarının tahsilini zorlaştıracığı gibi imkansız hale getirebilecektir.

Diğer taraftan “eğitim öğretim yılı sonunda haczedilir” şeklindeki düzenleme yine mülkiyet hakkına ve eşitlik ilkesine aykırıdır. Amaç; eğitim kurumlarının faaliyetinin eğitim sonuna kadar devamını sağlamak ve öğrencilerin olumsuz etkilenmesini önlemek olduğundan haczin yasaklanması alacaklı için aşırı külfete neden olacaktır. Zira araç, taşınmaz ve menkullerin üzerine yalnızca kaydi haciz konulması eğitim faaliyetini aksatmayacak, öğrencileri herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Kaydi haczin engellenmesi, borçlunun mal kaçırmasını kolaylaştırdığı gibi alacağın tahsilini imkansızlaştıracaktır. Devam eden süreçte borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf hakkı eğitim öğretim yılı sonuna kadar herhangi bir suretle sınırlanmadığı gibi, alacaklının mülkiyet hakkı ölçüsüz şekilde sınırlanmış olacak alacaklı borçlu menfaat dengesi alacaklı aleyhine bozulacaktır. Alacaklı, borçlunun malvarlığını eksiltmesi karşısında hiçbir işlem yapamaz hale gelecektir. Eğitim öğretim yılı sonuna kadar, borçlu şirket tüm malvarlığını sınırsız bir şekilde azaltabilecektir. Diğer faaliyetlerinin yanında eğitim faaliyetinde bulunan şirketler, eğitim ve barınma faaliyetinde bulunmayan şirketlerden aşırı şekilde ayrıcalıklı konuma getirilmektedir. Eğitim faaliyetlerinin aksamaması yanında alacaklının mülkiyet hakkı da korunmalıdır. Haczin ertelenmesi müessesesi yukarıdaki sakıncaları nedeni ile adil dengeye aykırıdır. Eğitim faaliyetini aksatmamak ve öğrencilerin olumsuzluklardan etkilenmesini engellemek amacıyla; muhafaza ve satış işlemlerinin ertelenmesi gerekli ve yeterli iken haczin ertelenmesi mülkiyet hakkına ve eşitlik ilkesine aykırıdır.

Esas Sayısı : 2019/59

Karar Sayısı: 2020/61

Yine “içinde bulunulan eğitim ve öğretim yılı sonunda haczedilir” şeklindeki düzenleme de “eğitim sonu” ifadesi muğlaklık içermektedir. Günümüzde birçok kurumda eğitim faaliyeti tüm yıl boyunca devam etmekte olup, eğitim faaliyetinden yararlananlar da ilgili kurumun faaliyetine göre eğitim ve barınma hizmeti almaktadır, “eğitim sonu” ibaresinin ne anlama geldiği kurumdan kuruma değişmektedir. İlgili muğlaklık sosyal hukuk devleti ve eşitlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Tüm bu nedenlerle; 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 362. maddesine a fıkrasıyla eklenen Özel okullar ile özel öğrenci yurt ve benzeri kurumları taşınır ve taşınmaz mallarının haczi başlıklı; (Ek: 9/5/2018-7141/1 md.) “8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında faaliyet gösteren okullar ile 24/3/1950 tarihli ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanun kapsamında faaliyet gösteren özel öğrenci barınma hizmetleri veren yurt ve benzeri kurumların taşınır ve taşınmaz malları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler hariç olmak üzere içinde bulunulan eğitim ve öğretim yılı sonunda haczedilir.” şeklindeki maddenin Anayasanın 5., 10., 13. ve 35. maddelerine aykırılığı iddiasıyla iptali talep olunur.”